

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒҮЛЫМ ЖАҢЕ БІЛІМ - 2025»
XIX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«ҒҮЛЫМ ЖАҢЕ БІЛІМ - 2025»**

**PROCEEDINGS
of the XX International Scientific Conference
for students and young scholars
«ҒҮЛЫМ ЖАҢЕ БІЛІМ - 2025»**

**2025
Астана**

УДК 001(06)
ББК 72я631
F96

**«ǴYLYM JÁNE BILIM – 2025» студенттер мен жас ғалымдардың
XX Халықаралық ғылыми конференциясы = XX Международная
научная конференция студентов и молодых ученых «ǴYLYM JÁNE
BILIM – 2025» = The XX International Scientific Conference for
students and young scholars «ǴYLYM JÁNE BILIM – 2025». – Астана:
– 3813 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.**

ISBN 978-601-08-5373-7

**Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас
ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті
мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.**

**The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young
researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities. В сборник
вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по
актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.**

УДК 001(06)
ББК 72я431
F96

ISBN 978-601-08-5373-7

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2025

808. 24	Пулатов Шерзод Аббозович	Межэтнический диалог и переговорные процессы в полиэтничном Казахстане: институциональные практики и политико-правовые основы	3603
809. 25	Сатвалдиев А.Г.	Қазақстандық этносаясатта «жанубий қозғалыс» газетінің алар орны және түрлі кезеңдердегі мемлекеттік саясаттың оның контентіне әсері	3608
810. 26	Токенов А.С.	Социальный капитал и доверие в казахстанском обществе: к вопросу о влиянии этнической структуры	3613
811. 27	Узарова Л.М.	Особенности коммуникации в сфере этномедиации	3617
812. 28	Урстенова Д.Д.	30 лет АНК: новые возможности народной дипломатии	3622
813. 29	Хмелевский В.А.	Межкультурное многообразие и общая историческая память В республике Казахстан	3627
814. 30	Чжан Цзинкай	«Цветные революции» в эпоху интернета (особенности противостояния в странах СНГ)	3630

6 – СЕКЦИЯ
ФИЛОЛОГИЯНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ФИЛОЛОГИИ

**6.1 ҰЛТТЫҚ ӘДЕБИЕТТАНУДЫҢ ЖАҢА ҮРДІСТЕРІ МЕН ДАМУ БАҒЫТТАРЫ
НОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО
ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ**

815.	Абдулла А. К.	Абай мұрасындағы сакралды ұғымдар	3610
816.	Алаудин Н. Ә.	Нәзира Бердалы поэзиясындағы фольклорлық үрдістер	3614
817.	Амантай Н., Қапсихқызы Д.	«Ескендір» поэмасындағы уақыт пен мәңгілік мәселесі: Абайдың философиялық концепциялары	3618
818.	Ахметбекова Т. У.	Б.Майлин мен А.Чехов әңгімелеріндегі сарказм	3622
819.	Байдуллаева Ж.К.	Қазіргі қазақ прозасындағы мистика жанры	3626
820.	Ғалымжанова З. Т.	Мемуарлық романдардағы тәрбие құндылығы	3629
821.	Дәуренбек А. Ж.	Тұрсын Жұртбайдың «Бесіңді түзе!..» еңбегі: Мұхтар Әуезовтің шығармашылық тағдыры және көркемдік шындық	3632
822.	Ергеш А. М.	Қабдыкәрім Ыдырысов поэзиясындағы интертекст және оның поэтикалық мәні	3638
823.	Еркін А.	«Телқоңыр» және ұлттық болмыс	3641
824.	Жакупова С.С.	XX ғасыр басындағы қазақ әдебиетіндегі ескілікті сынау тенденциясы: Ш.Торайғыровтың «Базарбай молдаға» өлеңі	3644
825.	Жақсыбаева Н. Ж.	Білім берудегі жаңа технологияның тиімділігі	3645
826.	Төребаева А.О.	Жүрсін Ерман арнау өлеңдерінің көркемдік ерекшелігі	3650
827.	Тұрсын Қ. А.	Бейсембай Кенжебаев – аудармашы	3656
828.	Сұлтанбек Ә.	Орыс тілді қазақ жастарының сөз сапасы: түйіткілдер мен шешімдер	3659
829.	Қажетерова Ш. С.	Еркін өлеңдердегі көлеңке образы	3664
830.	Қуанышбаева Н.А.	Тайыр Жомартбаев шығармашылығындағы балалар әдебиетінің көркемдік-жанрлық сипаты және алаш кезеңіндегі білім беру ісіне ықпалы	3669
831.	Құлшар Б. М.	Сатирадағы есімдер жүйесі және олардың эстетикалық-семантикалық жүктемесі	3673
832.	Махмутова А. Қ.	Абай Құнанбайұлының қара сөздері және ұлттық әдебиеттанудың жаңа үрдістері: білім және руханият	3676
833.	Молдахан Е. М.	Tiktok, Instagram секілді әлеуметтік желілерді әдеби білім беруде қолдану тәсілдері	3679
834.	Томабаева А. Ғ.	Шәкәрім мен Қожа Хафиздің философиялық үндестігі	3683
835.	Түсіпбек М. К.	Мұхтар Әуезов пен Оноре де Бальзак шығармаларындағы сыншыл реализм	3688

		принциптері туралы	
836.	Сайфуллаева Б. Б.	Орта ғасыр түркі ойшылдарының мұрасы мен Абай шығармаларындағы көркемдік дәстүр сабақтастығы	3692
837.	Шагирова Д. Р.	Көлеңке архетипінің көркем трансформациясы: Достоевскийдің «Сыңар» повесі мен Төлен Әбдіктің «Парасат майданы» негізінде	3696

**6.2 ҚАЗАҚ ТІЛ БІЛІМІНІҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ КАЗАХСКОГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ**

838.	Абденкул Д.С.	Үйлену салт өлеңдеріндегі лингвотанымдық сипат	3700
839.	Абдрахман А.Е.	«Ер Төстік» жырындағы ең басты гендерлік көріністер мен символдар	3704
840.	Амирова А.Б.	Мақал-мәтелдер әлеміндегі билік пен гендер: қазақ және ағылшын паремияларының салыстырмалы талдауы	3708
841.	Анарбекова А.Б.	Оқушылар сөйлеу тіліндегі терминдер қолданысы	3715
842.	Бөгетбаева А.Т.	Жаһанданудың мәдени таптаурындардың қалыптасуына әсері	3719
843.	Дәулетші Д.Р.	Жалпықолданыстағы сөздерді термин ретінде қолдануда жарыспалылық мәселесі (ақпараттық технологиялар саласы бойынша)	3723
844.	Ермекқызы А.	Интернет лексиканың қолданысы	3726
845.	Жаныбекқызы Б.	Ұлттық фильмдердегі тілдік ерекшеліктер және әсерлеуші құралдар (көркемдегіш құралдар)	3730
846.	Жарылхасын Б.Қ.	Мұхтар Мағауин шығармашылығындағы фразеологизмдердің мәні	3733
847.	Қуандықова И.Р.	Кірме сөздер: игерілуі және электронды коммуникация ортасындағы қолданысы	3736
848.	Қайыркен А.О.	Корпустық лингвистика: қазақ тілін оқытудағы инновациялық бағыт	3743
849.	Қанатқызы А.	Зейнолла Шүкіровтың шығармаларындағы кейіпкер тілі мен стилі	3747
850.	Қуаныш Ә.	Methodology for the development of students' emotional competence in the lesson of the kazakh language	3751
851.	Қыдырбай Н.А.	Қазақ тіліндегі жаңа сөздер мен терминдердің пайда болуы және оларды қалыптастыру мәселелері	3755
852.	Мадиярова Д.М.	Жастар тіліне әлеуметтік желінің әсері	3759
853.	Меліс А.Б.	«Жер-Ана» ұғымының мағыналық ерекшеліктері	3762
854.	Муратбаева Ж.К.	Қазіргі қазақ киносындағы тілдік ерекшеліктер (комедия жанры негізінде: «Таптым-ау сені»)	3766

855.	Муратова М.	І.Жансүгіровтің «Құлагер» поэмасындағы мінез-құлық метафоралары	3769
856.	Мұхтарова Ф.С.	Қазақ және қырғыз тілдеріндегі тағамға қатысты этнофразеологизмдер	3772
857.	Нугман А.А.	Фразеологизмдердің лингво-мәдени өрісі	3775
858.	Онгарбаева А.О.	Қазақ және өзбек фразеологизмдеріндегі киелі сандардың ортақ белгілері	3777
859.	Оразалина А.А.	К.Оразалиннің тілдік тұлғасын тану мәселесі	3781
860.	Оралбай А.О.	Қазақ тілін әлеуметтік желілерге танымал ету үшін контент стратегиялары	3785
861.	Оспан М.Ж.	Қазақ халқының мақал-мәтелдеріндегі «Бақыт» концептісі	3790
862.	Өркенқызы А.	Постмодернистік мәтіннің байласымы мен тұтасымын барлау	3794
863.	Рзалиева Р.Ж.	Ғаламтордағы тұлғаны тілдік кемсіту: себебі мен салдары	3798
864.	Сәбитқызы Б.	Жанат Әскербекқызының шығармашылығындағы концептуалды метафора	3802
865.	Түйлебаева Қ.Б.	Хаос және контекст	3805
866.	Тұранов Ы.Ә.	Әлихан Бөкейханов шығармаларындағы антропонимдердің психолингвистикалық сипаты	3809
867.	Уәлібек А.А. Беласар І.Қ.	Қазақ фразеологизмдерінің гендерлік аспектісі	3812
868.	Ұланова Е.Д.	Т.Әбдікәкімовтің «Ажал даласындағы тас» өлеңіндегі сөздердің қолданылуының математикалық жиілігі	3816
869.	Халмурат Е.С.	Mangurtism – future tragedy	3819
870.	Шиктыбаева А.	Жасанды интеллект арқылы өтірік өлеңдер құрастыру	3821

6.3 ОРЫС ТІЛІ ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ КОММУНИКАЦИЯ РУССКИЙ ЯЗЫК И МЕЖКУЛЬТУРНАЯ КОММУНИКАЦИЯ

871.	Абдикадырова А.М., Аманжол А.Е., Беккалиқызы А.	Слово <i>хайп</i> и его производные	3825
872.	Амангелді А.Ж.	Слова-паразиты в речи современной молодежи	3828
873.	Аманшаева И.С., Мәлікова А.Н.	Слово прикол и его производные в молодежном сленге (на материале НКРЯ)	3832
874.	Дудко В.Н.	Языковые средства как механизм воздействия	3836
875.	Елубаева К.К.	Устойчивое выражение "24/7" в современной речи: аспекты значения	3841
876.	Жарлықасым Ж.К.	Синтаксические модели новостных заголовков в интернет-СМИ Казахстана	3844

877.	Жумабаева А.Б.	Лексикографический анализ лексемы «упрямство» в русском и казахском языках	3850
878.	Кеңес Н.С.	Жизненное кредо молодёжи Казахстана: лингвоаксиологический аспект	3853
879.	Қалихан А.А.	Специфика молодежной инвективной лексики (на материале соцсетей Tik Tok, Telegram)	3856
880.	Мазуркина У.А.	Фонетическая интерференция при обучении русскому языку как иностранному китайских студентов	3859
881.	МаксUTOва Д.Г.	Научная VS народная этимология объектов Астаны (по материалам уличных интервью инстагида Мити Байназарова)	3862
882.	Серикова Д.М.	Специфика обучения аудированию в 9 классе	3865

**6.4 ОРЫС ӘДЕБИЕТІ: КӨРКЕМ МӘТІНДІ ТАЛДАУ ЖӘНЕ ТҮСІНДІРУ
РУССКАЯ ЛИТЕРАТУРА: АНАЛИЗ И ИНТЕРПРЕТАЦИЯ
ХУДОЖЕСТВЕННОГО ТЕКСТА**

883.	Абдрахманова Э.	Bakhyt Kairbekov: the problems of creativity	3869
884.	Ерболат Д.	Фольклор как мотивообразующий элемент в повести З. Наурызбай и Л. Калаус «Приключения Бату и его друзей»	3870
885.	Ибраимова С.	Мотив самопожертвования в прозе Л. Улицкой	3874
886.	Кенжетай Б.	Фольклорные образы и мотивы в цикле «Кудыкины горы» Н. Черновой	3876
887.	Курмангалиева Г.	Метафора «необретенный рай» в романе Бахыта Кенжеева «Младший брат»	3879
888.	Мухамадиева К.	Особенности реализации категории «автора» и «скриптора» в романе Т. Толстой «Кысь»	3881
889.	Надирхан В.	Быт и нравы русского поместного дворянства в изображении Н.И. Новикова, Д.И. Фонвизина, А.Н. Радищева	3884
890.	Онгар А.	Символика круга в романе «Круг пепла» Д. Накипова	3888
891.	Оразалина А.	Литературное наследие Рымгали Нургали: социальные и философские аспекты в произведениях писателя	3891
892.	Өсербайұлы С.	Қазақ романының қалыптасу кезеңдері және дамуы	3893
893.	Сарсенбай М.	Концепция детства в литературе: культурный и философский контексты	3897
894.	Сералимова С.	Исторический контекст и культурные традиции в творчестве тюркоязычных писателей	3900
895.	Тахауикызы Ж.	Тема Древнего Новгорода в исторических и художественных произведениях Н.М. Карамзина	3903
896.	Турабекова И.	Образ современной российской женщины в произведениях Дарьи Донцовой	3907

897.	Цындра А.	Фольклорно-мифологический контекст образа ведьмы в повести Н.В. Гоголя «Майская ночь, или Утопленница»	3912
------	-----------	--	------

6.5 АУДАРМА ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС МӘСЕЛЕЛЕРІ

ПРОБЛЕМЫ ПЕРЕВОДА И МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ

898.	Айтбаева А.М.	Особенности аудиовизуального перевода на примере фильма «Inception»	3918
899.	Акимбекова К.Ж.	Прагматический аспект перевода рассказов Оскара Уайльда	3920
900.	Алпамыс Т.М.	Intercultural Features of Modality Expression in English and Kazakh: Translation Challenges	3922
901.	Амангелдиева А.М.	Қазақ және ағылшын тілдеріндегі мақал-мәтелдегі кейбір соматизмдер аудармасы	3926
902.	Әбдірахман А.Қ.	Аудиовизуалды аудармада реалияларды беру ерекшеліктері	3928
903.	Бектлеуова А.С.	Тіл және әдеп: ұлттық ерекшеліктер мен аудармадағы ұстанымдар	3931
904.	Бультенова Д.Т.	Culinaryonyms as culturally marked lexis: issues of equivalence in translation from Kazakh into English	3933
905.	Дулатова А.А., Кадырова Р.Р.	Ағылшын және қазақ тілдеріндегі фразеологизмдер мен мақал мәтелдердің ұқсастықтары мен айырмашылығы	3937
906.	Елибаева А.Т.	Лингвокультурные трансформации в аудиовизуальном переводе: анализ русской локализации фильма «Веном»	3941
907.	Жексемби Д.Д.	Аудармада қолданылатын цифрлық технологиялардың жетістіктері	3945
908.	Каткенова З.Д.	Childbirth celebration in Kazakh and English cultures	3950
909.	Қыдырбай Г.З.	Орта мектептерде ағылшын грамматикасын оқытуда коммуникативті әдістерді қолдану	3953
910.	Матыгулова А.Н.	Translation of documentary novels	3956
911.	Нығметулла К.Б.	Көркем әдебиет стилінің аудармасы: жасанды интеллект, машиналық аударма мен адам аудармасының салыстырмалы талдауы (Эрнест Хемингуэйдің «Килиманджаро – қарлы тау» әңгімесінің негізінде)	3959
912.	Райнбекова А.К.	«Жеті» санының ағылшын, орыс және қазақ тілдеріндегі фразеологиялық бірліктер мен аудармадағы көрінісі	3962
913.	Сейткенов К.Б.	Көркем мәтін тілі прагматикасын жеткізуде тіркесті бірліктердің аударылу ерекшеліктері	3966
914.	Сүндетова А.Н.	«Жаңбыр» концептісінің тілдік-танымдық сипаты және тіларалық берілуі (Э.Хемингуэйдің «Қош бол, майдан!» романы негізінде)	3972
915.	Утеулиева А.А.	Lexical-semantic types of non-verbal means and their translation	3978

**6.6 ШЕТЕЛ ФИЛОЛОГИЯСЫНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ИНОСТРАННОЙ ФИЛОЛОГИИ**

916.	Айдарбекқызы М. Ермекқызы А.	Тілдердің жойылу қауіпі және қайта жаңғырту мүмкіндіктері	3983
917.	Асатова К.Т.	Semantic and Pragmatic Aspects of Anglicisms in Modern Kazakh	3986
918.	Аслялиева А.Ж.	Frequency and Functional-Semantic Analysis of Color-Denoting Adjectives in George Orwell's "Animal Farm"	3990
919.	Ахметбек Д.А.	Axiological characteristics of the biography of a virtual character	3996
920.	Байсұлтан А. Н.	Ағылшын көркем әдебиетіндегі бейвербалды қарым-қатынастың рөлі	3999
921.	Донбаева А. А.	Использование аутентичных текстовых материалов при обучении чтению в целях повышения мотивации к изучению иностранного языка	4003
922.	Жунусова А. К.	Ағылшын әдебиетіндегі «адамның оң мінезі» лексика-семантикалық өрісінің құрылымы	4008
923.	Кенесбаев А. С.	The language game in modern internet communication	4013
924.	Кенжебай А.Т.	Сравнение языка рекламы в английском и казахском языках	4015
925.	Сабилова Ж.Б.	Репрезентация концепта "семья" в англо-, казахоязычных публицистических дискурсах начала XXI века	4018
926.	Сериккалиева А. Ж.	Образность публицистического дискурса в новогодних речах: сравнительный анализ выступлений президента Казахстана и короля Великобритании	4020
927.	Тлемисова Ж. М.	Semantic analysis of the linguistic changes driven by generation Z's neologisms	4023
928.	Турсынбетова А. Н.	Балалар тіліндегі инновациялар мен олардың сөзжасамдық ерекшеліктері	4027
929.	Ундимисова А.Ж.	Английские пословицы и поговорки: их значение, употребление и русские эквиваленты	4030
930.	Хасенов И. Танабаев Т.	A brief overview of the origins and formation of the basic terms of electricity in English and Kazakh languages	4031
931.	Шандер Д.	The English language acquisition: why are you still unable to speak it?	4034

**6.7 ҚЫТАЙ ФИЛОЛОГИЯСЫ МЕН ЛЕКСИКОЛОГИЯСЫ: ЖАҢА
БАҒЫТТАР МЕН ӘДІСНАМАЛАР
КИТАЙСКАЯ ФИЛОЛОГИЯ И ЛЕКСИКОЛОГИЯ: НОВЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ
И МЕТОДОЛОГИИ**

932.	Абдуллина А.Р.	Тіл мен мәдениеттің өзара байланысы және аудармадағы рөлі	4039
933.	Абдуразакова М. Д.	Ресми іс-қағаздардағы тұрақты тіркестер мен клишелердің аудару тәсілдері (қытай және	4043

		қазақ тілдерінің іскерлік құжаттары негізінде)	
934.	Асқар Н.	Лю Цысиннің “Үш Ғалам” (三体) ғылыми-фантастикалық роман трилогиясының стилистикалық ерекшеліктері	4046
935.	Дюсупжанова Ж.М.	Қытай фильмдерін қазақ тіліне аударудың ең танымал түрлері мен кең таралған әдістері	4049
936.	Кабышева А.Д.	Медициналық терминдерді қытай тілінен қазақ тіліне аудару мәселелері	4054
937.	Күшәнбек М.	Бақ-тағы қытай фразеологизмдерінің қазақ тіліне аударылу ерекшеліктері	4060
938.	Қалекенова Ж.Қ.	Мәдени революция кезеңіндегі әдебиеттің даму көрінісі	4065
939.	Майбас Ә.Т.	Қытай тілін шет тілі ретінде оқытудың бастауыш сатысындағы құрмалас сөйлемдердегі жалғаулықтардың оқыту мәселесі	4068
940.	Мамедова Р.В.	Сравнительный анализ китайских и казахских пословиц и фразеологизмов	4071
941.	Маметова А.М.	Медицина саласындағы кәсіби мәтіндерге лингвистикалық талдау	4076
942.	Мылтықбай Ж.А.	Қытай ауызекі сөйлеу стилінің қолдану аясы	4080
943.	Намазова Ж.Т.	Жасанды интеллект негізіндегі қытай тілін оқу: мүмкіндіктер мен шектеулер	4085
944.	Нұрлан Е.	Цянь Чжуншудың “Қоршалған қамал” романының көркемдік ерекшеліктері мен кейіпкерлер образы	4088
945.	Нұртай А.	«Өмір мен өлім мені қажытады» романында реинкарнация арқылы әлеуметтік жіктелуді бейнелеу	4093
946.	Сейлова А.А.	Влияние политической и культурной ситуации в Китае в период Тан на литературу	4097

**МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ
CONTENTS**

**СЕКЦИЯ 7. ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМДАР
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ
ECONOMIC SCIENCES**

**Подсекция 7.1 ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКАНЫҢ АШЫҚТЫҒЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ
ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІГІ**

**ОТКРЫТОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ И ЕЕ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ
БЕЗОПАСНОСТЬ**

OPENNESS OF THE NATIONAL ECONOMY AND ITS ECONOMIC SECURITY

947.	Асылбаева Ж.Е.	Цифровизация в жилищном строительстве: преимущества и перспективы	4100
948.	Аудан Д.Т.	Өнеркәсіп кәсіпорының тұрақты дамуының	4103

Қытай тілін үйренуде жасанды интеллектті пайдалану студенттерге жаңа көкжиектер ашады. Интерактивті чат-боттар, автоматтандырылған аудармашылар, сөзді тану қолданбалары және жекелендірілген оқыту алгоритмдері оқуды қол жетімді, ыңғайлы және тиімді етеді. ЖИ арқасында иероглифтерді есте сақтауды тездетіп, айтылымды жақсартып, сөздік қорды кеңейтуге болады.

Дегенмен, айқын артықшылықтарға қарамастан, ЖИ шектеулері бар. Ол контекст пен мәдени нюанстарды әрдайым дәл жеткізе бермейді, күрделі грамматикалық қателерді түзету қиынға соғады және ана тілінде сөйлейтіндермен тірі қарым-қатынасты толығымен алмастыра алмайды. Сонымен қатар, технология тәжірибелі мұғалімдер сияқты жеке оқыту стильдеріне әлі бейімделе алмайды.

Сондықтан қытай тілін үйренудің оңтайлы тәсілі - ЖИ құралдарын дәстүрлі оқыту әдістерімен біріктіру. Жасанды интеллект тілді меңгеру жолында құнды көмекші болуы мүмкін, бірақ түпкілікті табыс коммуникация тәжірибесіне, мәдени білім алу мен тілдік ортаға енуді қамтитын кешенді тәсілге байланысты болып табылады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Сергеев Н. Е. Применение искусственного интеллекта в образовании: проблемы и перспективы // Информатика и образование. – 2020. – №. 4(313). – 10 с.
2. 李开复, 王允刚. 人工智能: 美国、中国与世界. - 北京: 文化发展出版社, 2017.
3. 赵军, 张家华. 谷歌翻译器与百度翻译器的对比分析. // 科技翻译. -2020.
4. European Commission. Coordinated Plan on Artificial Intelligence / European Commission. – Brussels: European Commission, 2018.
5. 赵琳 · 刘悦. 人工智能专业外语培训模式研究. // 外语世界. - 2020.
6. <https://www.axios.com/2024/11/30/chatgpt-open-ai-health-education-relationships>
7. Филиппенко А. С., Игнатъев А. А. Проблемы объясненности и интерпретируемости систем искусственного интеллекта. // Информационные технологии и вычислительные системы. – 2020. – № 2. – 85 с.

ӘОЖ 821.581

ЦЯНЬ ЧЖУНШУДЫҢ «ҚОРШАЛҒАН ҚАМАЛ» РОМАНЫНЫҢ КӨРКЕМДІК ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН КЕЙІПКЕРЛЕР ОБРАЗЫ

Нұрлан Ердос

1607866373@qq.com

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ 7М02311 – «Шетел филологиясы: қытай тілі»
білім беру бағдарламасының 2-курс магистранты, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекшісі – ф.ғ.к., доцент м.а., Г. Ахметбек

«Қоршалған қамал» – Цянь Чжуншудың жалғыз толықметражды романы, ол Қытайда да, шетелде де кеңінен танылып, жоғары бағаға ие болды. Шығарма бас кейіпкер Фан Хунцзянның шетелде білім алып, елге оралғаннан кейінгі мансап пен махаббаттағы сәтсіздіктерін баяндайды. Ол бірнеше рет өмірлік қиындықтарға тап болып, ақыры өзі сүймейтін адаммен некелесіп, кәсіби өмірінде де үлкен жетістіктерге жете алмай, «қоршалған қамал» тәрізді тұйық өмір кешеді.

Роман Фан Хунцзянның өмір жолын сипаттау арқылы XX ғасырдың 1930-1940 жылдарындағы қытай интеллигенциясының рухани келбетін көрсетеді, сонымен қатар автордың

өз ойлары мен сезімдерімен астасып жатыр. Аталмыш толықметражды романда жазушының тұтас ой ағымы мен сезімдері көрініс табады. «Қоршалған қамал» – Цянь Чжуншудың жалғыз романы ретінде оқырманды автордың ішкі әлемімен сырласуға шақырады.

Цянь Чжуншу тілді шебер ұйымдастырып, салқын әзіл, тапқырлық және сарказм элементтерін пайдалана отырып, кейіпкерлердің ішкі жан дүниесін терең талдайды. Сонымен қатар, сол кезеңдегі күңгірт әлеуметтік шындықты айқын бейнелеу үшін метафоралық тәсілдер кеңінен қолданылады. Бұл әдіс оқырманға мәтіннің астарлы мағынасын терең түсінуге мүмкіндік береді және автордың шынайы көзқарастарын жеткізудің маңызды құралы болып табылады.

Кейіпкерлердің бейнелерін сомдауда Цянь Чжуншу өткір көркем тіл мен күрделі психологиялық талдауларды қолдана отырып, сол кездегі қоғамның құрылымдық мәселелерін, әлеуметтік құбылыстарды және адам табиғатының қарама-қайшылықтарын тереңінен көрсетеді. Осы зерттеуде біз Цянь Чжуншудың шығармашылық көзқарастарын, оның көркемдік құралдарын қолдану ерекшеліктерін және роман арқылы жеткізгісі келген негізгі идеяларын талдаймыз.

«Қоршалған қамал» романы Екінші дүниежүзілік соғыс кезеңінде Шанхайдан Еуропаға білім іздеп кеткен оңтүстік Қытайдың жоғары білімді зиялы қауымының өкілдерін суреттейді. Бұл кейіпкерлер шетелде білім алғанымен, олардың ішкі жан дүниесі қарама-қайшылықтарға толы, олар өмірлік мақсаттарының бұлыңғырлығы мен рухани бос кеңістіктің құрбанына айналады. Романдағы зиялы қауым өкілдері қоғамдағы ерекше әлеуметтік топты бейнелейді, олардың өмірі мен тағдыры жалпы адамзаттың ахуалының метафорасы ретінде ұсынылады. Шығарманың ең айрықша ерекшеліктерінің бірі – оның өзіндік тілдік стилі [1]. Автордың баяндау мәнері өткір әрі терең мағыналы, юморлық және сатиралық реңкке ие. Әсіресе, метафоралық қолданыстардың айрықша мәнге ие екенін атап өту қажет: метафоралар тек көркемдік бейнелеу құралы ғана емес, сонымен қатар авторлық идеяларды тереңірек жеткізу құралы ретінде қызмет етеді. Олар мазмұндық дәлдігімен, көркемдік үйлесімділігімен және экспрессивтілігімен ерекшеленеді, бұл өз кезегінде шығарманың философиялық және мәдени-психологиялық астарын тереңдете түседі [2, 29].

Цянь Чжуншу өз еңбегінде “Бұл шығарма – қазіргі Қытай қоғамының белгілі бір бөлігі мен белгілі бір типтегі адамдар туралы” деп атап өткен. Жазушы «Қоршалған қамал» романында Қытайдың Жапонияға қарсы соғыс кезеңіндегі зиялы қауым өкілдерінің әртүрлі қырларын сипаттауға баса назар аударады. Әсіресе, академиялық орта мен әлеуметтік өмірдегі жемқорлық көріністерін, адамдар арасындағы қарым-қатынастың екіжүзділігі мен зұлымдығын, сондай-ақ шетелдік мәдениетке деген соқыр табынушылықты өткір сынға алады. Мәселен, шығармада Цянь Чжуншу туралы “Ол ағылшын тілін америкалықтардың айтылу мәнеріне сай өте жақсы меңгерген, алайда мұрын дыбыстарын тым асыра қабылдаған болуы керек, сондықтан ол нағыз америкалықтан гөрі тұмау тиіп, мұрны бітеліп қалған қытайлыққа көбірек ұқсайды” деп сипатталады. Бұл деталь сол кезеңдегі қытай қоғамында орын алған шет тілдеріне деген соқыр еліктеушіліктің айқын көрінісі болып табылады [3, 5]. Романның баяндау стилі сатиралық әрі юморлық элементтерге бай болғанымен, онда терең сыншыл көзқарас пен нақты әлеуметтік мәселелерді ашып көрсетуге деген ұмтылыс байқалады. Осы тарихи-әлеуметтік қайшылықтардың аясында Цянь Чжуншудың «пессимистік» көзқарасы шығарманың астарлы ирониясы мен кейіпкерлердің шарасыздығы арқылы шебер бейнеленген.

Фан Хунцзян – Цянь Чжуншудың «Қоршалған қамал» романындағы басты кейіпкері және сол кезеңдегі қытай әдеби қауымының өкілі ретінде қарастырылады. Ол Батыста білім алғаннан кейін ата-анасының қалауымен өз көңілінен шықпаған некеге келісіп, осылайша «Қоршалған қамал» метафоралық концепциясы аясында махаббат қамалының шеңберіне енеді. Тан Сюфу есімді сүйіктісінен айырылудың орны толмас күйзелісін бастан кешірген соң, ол мансап жолында жаңа бір «Қоршалған қамалға» — Санлю университетіне қызметке орналасады. Алайда университеттен жұмыстан шығарылғаннан кейін, қоғамдық пікір мен өсек-аянның ортасында

калып, Сун Жужямен бірге Шанхайға оралады және осылайша отбасылық өмірдің тағы бір «Қоршалған қамалына» енеді.

Романға қатысты түрлі әдеби сын-пікірлер болғанымен, шығарманың мазмұнын талдау барысында Фан Хунцзянның өмір жолы мен автор Цянь Чжуншудың өмірлік тәжірибесі арасында белгілі бір ұқсастықтарды байқауға болады. Романның баяндау құрылымы бірінші жақтан өрбитіндіктен, көптеген детальдар шынайылыққа ие. Осы аспектілерді ескере отырып, Фан Хунцзян бейнесін белгілі бір деңгейде автордың көркемдік рефлексиясы немесе автобиографиялық элементтері бар кейіпкер ретінде қарастыруға болады [4, 24].

Цянь Чжуншу өз өмірінде сансыз әдеби шығармалар жазып, әдеби-көркем тәсілдерді кеңінен қолдануға үлкен мән берген. Ол өз еңбектерінде метафораны әдеби шығармашылық үдерісіндегі маңызды құрал ретінде айқындап, оның қолданылу ерекшеліктерін анық көрсетті. Бұл құбылыс қытайдың дәстүрлі классикалық туындыларында да кездеседі.

«Қоршалған қамал» романын жазу барысында Цянь Чжуншу кейіпкерлер мен оқиғаларды бейнелеуде метафораны молынан пайдаланып, сатиралық сипаттағы айқын бейнелерді сомдады. Сонымен қатар, ол оқиғалардың себеп-салдарын әсерлі жеткізу арқылы шығарманың көркемдік қуатын арттырып, болашақ әдебиет зерттеушілеріне құнды материал ұсынды. Жиі қолданылатын риторикалық құрал ретінде метафора жаңашылдық пен ерекшелікке ерекше көңіл бөледі.

«Қоршалған қамал» романы ұзақ уақыт бойы оқырмандар арасында кеңінен танымал болуымен ерекшеленеді. Оның басты факторларының бірі – метафоралардың жарқын әрі мағыналы берілуінде, бұл оқырманға эстетикалық ләззат сыйлайды [5, 9]. Цянь Чжуншу өзінің шығармашылық шеберлігі арқылы көптеген классикалық метафоралық бейнелерді қалыптастырып, «Қоршалған қамал» романын метафоралық зерттеулер үшін маңызды дереккөзге айналдырды.

Цянь Чжуншу метафора қағидатын былай тұжырымдайды: Барлық метафоралар бір-біріне қарама-қайшы элементтерге негізделуі керек, ал барлық салыстырулар олардың арасындағы өзара байланысқа сүйенуі тиіс. Бұл қағида «ерекшелік, дұрыстық, қайшылық және қателік» сынды төрт ұғым арқылы сипатталады. Жақсы метафора тек ұқсастық принципімен шектеліп қоймай, жаңа мән-мағына қалыптастыру арқылы шығарманың көркемдік құндылығын арттырады. «Қоршалған қамал» романындағы метафораның басты тартымдылығы – оның күтпегендігі мен тосын сипаты. Романның көркемдік табысының негізгі себебі дәстүрлі әдістерден алшақтау және кері ойлау стратегиясын қолдану арқылы жаңа бейнелер жасауында жатыр.

(1) Метафораның онтологиясы мен метафора арасында тікелей байланыс жоқ сияқты көрінгенімен, дәстүрлі метафоралар онтология мен метафораның арасындағы қатынасты орнатуға ұмтылады. Алайда, «Қоршалған қамал» шығармасындағы метафоралар керісінше, онтология мен метафора арасындағы арақашықтықты әдейі ұлғайту арқылы ерекше, қалыптан тыс атмосфера қалыптастырады. Цянь Чжуншу осындай бірегей шығармашылық әлеуетке ие болып, көркем тілдің қажеттілігіне сай бір-бірімен мүлде байланысы жоқ екі түрлі құбылыстың өзгелер аңғара алмаған немесе табу қиынға соғатын ұқсастықтарын дәл тауып, тың әрі шынайы метафораларды қолдана білуімен ерекшеленеді. Бұл тұрғыдан алғанда, Цянь Чжуншудың көркемдік ойлау қабілетінің тереңдігі айқын көрінеді. Жазушы метафора мен шығармашылық үрдісін талқылау барысында, метафораның қарама-қарсылық қағидасына негізделуі қажет екенін және онтология мен метафора арасындағы қашықтықты кеңейту қажеттігін атап өтеді. Ол «айырмашылық неғұрлым көп болса, соғұрлым ұқсастық тереңдей түседі, ал онтология мен метафора арасындағы алшақтық кең болған сайын, метафораның экспрессивтілігі соғұрлым жоғары болады» деген тұжырым жасайды. Бұл қарама-қайшылық қағидасына негізделген тұжырым болып табылады: арақашықтық неғұрлым алыс болса, соғұрлым метафоралық байланыс тосын әрі ерекше сипатқа ие болып, жаңашыл салыстырулар жасауға мүмкіндік береді.

(2) Метафоралар көбінесе күтпеген сипатқа ие болады. Цянь Чжуншу мырзаның метафоралық тәсілдері оның жоғары деңгейдегі тілдік шеберлігі мен жазудағы батыл жаңашылдығын толықтай паш етеді. Бұл екі аспект жазушының идеялық-көркемдік ұстанымдарымен тығыз байланысты және «Қоршалған қамал» романының ерекше мәтіндік құрылымын айқындайды. Мысалы, «ағайынға жанашырлық» ұғымы автордың Дун Шичуан кейіпкері арқылы енгізген жаңашыл терминдерінің бірі болып табылады. Ұстаздар мен курстастар арасындағы қарым-қатынастың белгілі бір деңгейде ұқсас болуына байланысты, махаббат қатынасында жүрген адамдар да өздерін «жанашыр ағалар» ретінде көрсетуге мүмкіндік алады, бұл метафоралық құрылымның ерекше әрі өткір тұжырымдамасы болып табылады [6, 13].

Цянь Чжуншу өмірінде көптеген шығармалар жазды. Оның әдеби шығармашылығында әртүрлі көркемдік тәсілдерді қолдану маңызды рөл атқарды. Ол метафораны әдеби шығарманың басты құралы ретінде ерекше атап өтті. Бұл тұжырымды Қытайдың дәстүрлі классикалық шығармаларынан да көруге болады, өйткені метафоралық тәсілдер қытай әдебиетінде ерекше орын алады.

«Қоршалған қамал» романын жазу барысында Цянь Чжуншу метафоралық тәсілдерді кеңінен қолдана отырып, кейіпкерлер мен оқиғаларды сипаттады. Оның сатиралық тілі арқылы әртүрлі кейіпкерлердің бейнелері айқын көрсетілді, оқиғалардың себеп-салдары тереңірек ашылды. Сонымен қатар, бұл тәсіл кейінгі буын жазушылар үшін әдеби шығармашылықтың үздік үлгісі ретінде қызмет етеді. Мысалы, Фан Хунцзян мен Бао бикештің батыстық асханада түскі ас ішу сахнасында, тағам сапасының төмендігін көрсету үшін Цянь Чжуншу бірнеше метафоралық тәсілді қолданады. Бұл оқырмандарға кейіпкерлермен бірге эмоциялық байланыс орнатып, сол кездегі ас ішу кезіндегі тұншығу мен дәрменсіздік сезімін сезінуіне мүмкіндік береді. Мұндай метафоралық әдістер бүкіл роман бойынша кеңінен қолданылады. Олар тек оқиғаның мазмұнын байытып қана қоймай, кейіпкерлердің сыртқы бейнесін, ішкі ойлары мен мінез-құлқын тереңірек ашуға көмектеседі.

Сонымен қатар, автор жалған философ Чу Шэньминнің бейнесін жасауда оның көзқарасын сипаттау арқылы көптеген метафоралық тәсілдерді біріктіріп, бұл кейіпкердің жағымсыз мінез-құлқын қағаз бетінде жан-жақты суреттейді. Оқырмандар осы кейіпкердің теріс қасиеттерін толықтай сезіне алады. Цянь Чжуншу кейіпкерлерді сипаттауда метафораларды жиі қолдана отырып, олардың ішкі әлеміне терең үңілуге және олардың ой-толғаныстарын оқырманға жақынырақ таныстыруға мүмкіндік береді.

Романның жалпы баяндау әдістері мен стилистикалық ерекшеліктеріне қарап, ирониялық мағынадағы метафораларды қолдану шығарманың көркемдік әсерін арттырып, кейіпкерлерді шынайы әрі есте қаларлық етіп бейнелейді. Цянь Чжуншу жаңа әрі ерекше метафоралық тәсілдерді қолдана отырып, сол кезеңдегі қоғамның дамуына қатысты сатиралық сын мен ой-толғаныстарын білдіреді. Бұл оның өзіндік ерекше әдеби сатиралық стилін қалыптастырды.

Қытайдың көптеген көрнекті жазушылары сатираны әдеби шығармашылықтың негізгі құрамдас бөлігі ретінде қарастырады. Цянь Чжуншу өз шығармаларында өмірлік, детальдық және үзінділік элементтерді біріктіре отырып, оларды «Қоршалған қамал» романында тұжырымдап, сол кезеңдегі қоғамды айнадағыдай бейнеледі. Оның кейіпкерлері мен оқиғалары сол дәуірдегі халықтың, әсіресе интеллектуалдардың, өз тағдырын өзгертуге тырысқанымен, өмір сүру ортасы мен жағдайының қаншалықты бос әрі дәрменсіз болғанын шынайы түрде көрсетеді.

Цянь Чжуншу кейіпкерлерді сипаттау кезінде әртүрлі метафораларды қолдануды ұнатады, бұл мәтінді түсінуді жеңілдетіп, оқырманға кейіпкерлердің ішкі әлеміне тереңірек енуге мүмкіндік береді. Бұл тәсіл оқырманға кейіпкердің ойлары мен идеяларын сезінуге мүмкіндік туғызады. Барлық шығарманың сипаттау стилі мен әдістеріне қарағанда, ирониялық метафораларды қолдану тек мақала мазмұнының өнімділігін жақсартып қана қоймай, сонымен қатар кейіпкер бейнесінің тым қарапайым болмауын және есте сақтауға жеңіл болуын қамтамасыз

етеді. Цянь Чжуншу әртүрлі метафоралық тәсілдерді қолдана отырып, қазіргі қоғамның дамуы мен нәтижелеріне қатысты әртүрлі сатираларды жиі қосып отырады. Жеке құндылықтар мен қалауларды көрсету арқылы ол сатиралық өнер мен әдеби шығармашылықтың ерекше стилін қалыптастырды.

«Қоршалған қамал» романында кейіпкерлерді бейнелеудің айқын ерекшеліктері бар. Цянь Чжуншу жазу барысында кейіпкерлердің көптігін сипаттау үшін әртүрлі детальды әдістерді қолданды, бұл олардың бейнесінің қарапайым әрі жалпылама болуына жол бермейді. Бұл әдіс әр кейіпкердің ерекшелігін айқындап, оқырмандарға оларды дұрыс ажыратудың маңызды құралына айналды. Мысалы, романдағы ең айқын бейнелердің бірі – Ли Мэйтин. Цянь Чжуншу оны тұрмысы мен жұмысындағы түрлі детальдық әрекеттер арқылы сипаттап, оның білімсіз әрі сараң адам екенін оқырманға байқатады. Алайда, автор кейіпкерді сипаттау барысында тікелей жағымсыз сөздер қолданбайды, оның жалпы портреті бейтараптықпен беріледі. Сонымен қатар, оқырмандар автордың осы кейіпкерге деген көзқарасы мен сипаттау стилінің астарында жатқан идеяларын айқын сезінеді.

Цянь Чжуншу шығармашылық үдерісінде өмірлік детальдарды бейнелеуге ерекше мән берді. Бұл «Қоршалған қамал» романын тілдік қуаты жоғары әрі көркемдік құндылығы басым шығармаға айналдырды. Ол сатиралық әдісті қолдана отырып, «бірде-бір кемсітуші сөз қолданбай-ақ, кейіпкерлердің жалған болмысын толық ашып» көрсетті. Бұл тәсіл романдағы кейіпкерлерге жан бітіріп қана қоймай, оқырмандарға да түрлі ой салатын ерекшеліктерге ие болды.

Қорытындылай келе, «Қоршалған қамал» тек Цянь Чжуншудың өзіндік ой-өрісі мен танымының көрінісі ғана емес, сонымен қатар қоғамды, оқырмандарды мәдениет пен өмірге қатысты көзқарас қалыптастыруға шақыру болып табылады. Цянь Чжуншу сол кездегі қоғамның декаденттік жағын көрсету үшін өткір сатиралық әдіс қолданды. Ол сондай-ақ Қытай ұлтының сол кездегі жағдайдағы дәстүрлі мәдениетінің төмендігін және мәдени-рухани дағдарысын терең ашып, әдебиет пен өнер қайраткерлерінің қоғамды басқару және тарихты жазудағы ерекше жауапкершіліктерін көрсетті.

«Қоршалған қамал» шығармасын оқығаннан кейін «адам болып туылып, шаң басқан дүниеде өмір сүрудің» рухани тәжірибесін сезінеміз. Цянь Чжуншудың «Қоршалған қамал» шығармасында шығыс даналығында терең жасырылған диалектика бар. Бұл тіл өнерінің ғимараты. Бұл ғимаратты салған Цянь Чжуншу мырза – тамаша «тіл шебері».

Цянь Чжуншудың «Қоршалған қамал» романы Қытайдың ХХ ғасырдағы әлеуметтік-мәдени өзгерістерін бейнелейтін маңызды көркем шығарма болып табылады. Бұл роман Қытайдың интеллектуалдық ортасының күрделі құрылымын, олардың ішкі жан дүниесіндегі қарама-қайшылықтарды және сол кезеңдегі қоғамның рухани дағдарысын ашып көрсетеді. Шығарманың тарихи және мәдени алғышарттарын талдау арқылы біз Цянь Чжуншудың әдеби әдістерін, оның ішінде метафоралар мен сатиралық тәсілдерді қалай қолданғанын, сондай-ақ оның шығармашылығының жалпы мәнін тереңірек түсіне аламыз.

Романдағы басты кейіпкерлердің бірі Фан Хунцзян – сол кезеңдегі зиялы қауымның өкілі ретінде бейнеленген. Оның өміріндегі шешімдері, өз ортасымен және өзі таңдаған жолымен күресі сол дәуірдегі интеллектуалдардың рухани дағдарысын бейнелейді. Сонымен қатар, Ли Мэйтин, Чу Шэньмин сынды кейіпкерлер арқылы автор қоғамдағы екіжүзділік пен паракорлықты әшкерелейді. Бұл образдар оқырманға сол кезеңдегі қытай қоғамының ішкі қайшылықтарын тереңірек түсінуге мүмкіндік береді.

Цянь Чжуншудың әдеби стилі ерекше сатиралық сипатқа ие. Ол қарапайым баяндау тәсілдерімен қатар өткір метафораларды қолдану арқылы кейіпкерлерінің болмысын ашып көрсетеді. Оның шығармашылығы Қытай әдебиетіндегі дәстүрлі әдістермен қатар батыс

әдебиетінің ықпалын да қамтиды. Бұл екі бағыттың синтезі «Қоршалған қамал» романының әдеби құндылығын арттырып, оны оқырмандар үшін тартымды етеді.

«Қоршалған қамал» шығармасында тілдік шеберлік те ерекше орын алады. Цянь Чжуншу тілді қолданудағы жаңашылдығы мен тапқырлығын кейіпкерлер арасындағы диалогтар мен оқиғаларды сипаттау барысында айқын көрсетеді. Ол әдебиеттегі метафоралық тәсілдерді шебер пайдаланып, кейіпкерлердің бейнесін тереңірек ашуға мүмкіндік береді. Оның бұл ерекшелігі романның көркемдік деңгейін жоғары көтеріп, оны әдебиеттану саласында ерекше зерттеу объектісіне айналдырды.

Жалпы, «Қоршалған қамал» романының тарихи және мәдени алғышарттарын талдау барысында біз Қытай қоғамының сол дәуірдегі әлеуметтік құрылымы мен рухани жағдайын, интеллектуалдық ортаның ерекшеліктерін және әдебиеттегі сатира мен метафораның маңызын анықтай аламыз. Цянь Чжуншудың бұл шығармасы тек қана белгілі бір кезеңнің көркем шежіресі ғана емес, сонымен қатар жалпы адамзаттық құндылықтар мен әлеуметтік құбылыстар туралы ой салатын туынды болып табылады. Сондықтан бұл роман тек Қытай әдебиетінің аясында ғана емес, әлемдік әдебиет контекстінде де жоғары бағалануы тиіс.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. 李文凤. 《围城》中双关语的俄译分析. // 艺术科技. – 2023, 36 (2)
2. 李敏魁. 《围城》小说中知识分子人生困境分析. // 延安职业技术学院学报. – 2022.
3. 宋艳华. 顺应论背景下文学作品中隐喻的英译分析 — 以《围城》为例. // 中国民族博览. 2022 (23)
4. 韩亚蓓. 《围城》中顾尔谦形象分析研究. // 武侠故事. 2022 (22)
5. Anarguli Kauri. Analysis of the Uyghur Translation of the Novel Fortress Besieged from a Three-Dimensional Transformation Perspective. // Comparative Research on Cultural Innovation. 2022, 6(18).
6. Xia Jingyi, Peng Jiahai. Translation Strategies of Culturally Loaded Words from the Perspective of Functional Equivalence—A Case Study of Fortress Besieged. // Overseas English. 2023 (1).

ӘОЖ 821.581

«ӨМІР МЕН ӨЛІМ МЕНІ ҚАЖЫТАДЫ» РОМАНЫНДА РЕИНКАРНАЦИЯ АРҚЫЛЫ ӘЛЕУМЕТТІК ЖІКТЕЛУДІ БЕЙНЕЛЕУ

Нұртай Арайлым

arajlymnurtaj@gmail.com

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің 2 курс магистранты,
Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекшісі – доцент м.а., доктор PhD, А.У. Исаев

«Өмір мен өлім мені қажытады» (生死疲劳) – қытайдың қазіргі заманғы жазушысы Мо Янның романы, алғаш рет 2006 жылдың қаңтарында жарық көрді. Бұл шығармада жазықсыз өлім жазасына кесілген жер иесінің алты рет қайта туылып, есек, өгіз, шошқа, ит, маймыл болып өмір сүргені, ең соңында жазылмайтын туа біткен дертке шалдыққан ірі бас сәби ретінде қайта дүниеге келгені баяндалады. Сол сәби жануар кейпінде бастан кешкен ерекше сезімдерін толассыз